

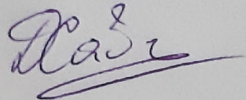
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені
П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Методична розробка спеціального курсу з дисципліни «Музичне мистецтво
доби Бароко»

за темою творчого мистецького проекту.

Назва курсу:

**«Історично інформоване виконавство в умовах вокально-хорової музики
Бароко»**

Савона Дмитра Івановича,
здобувача ступеня доктора мистецтва
кафедри хорового диригування

Творчий керівник –
народний артист України, професор

Савчук Євген Герасимович

Науковий консультант –
кандидат мистецтвознавства, доцент

Гоменюк Світлана Григорівна

ПЛАН

- I. Мистецтво доби Бароко XVII – середини XVIII століття.
- II. Вокально-хорова творчість Й. С. Баха: система жанрів, особливості стилю, питання виконавської інтерпретації.
- III. Історично інформоване виконавство. Виконавська практика.
- IV. Перелік рекомендованої літератури.

I. Мистецтво доби Бароко XVII – середини XVIII століття.

1. Бароко як напрямок мистецтва. Характеристика епохи.
2. Періодизація доби Бароко.
3. Музичне бароко Італії, Франції, Німеччини та Англії.
4. Музичні жанри доби Бароко.
5. Сильові засади музики Бароко.
6. Порівняльна характеристика музичного стилю ренесансу та бароко.
7. Музикознавчі джерела, що присвячені стильовим характеристикам бароко.
8. Представники музичного бароко в країнах Європи.
9. Музичні інструменти доби Бароко.
10. Жанрово-стильові тенденції європейського бароко в українській багатоголосній музиці кінця XVII – першої половини XVIII століття (партесні концерти, партесні мотети, канти).

II. Вокально-хорова творчість Й. С. Баха: система жанрів, особливості стилю, питання виконавської інтерпретації.

1. Жанрова система Й. С. Баха: загальна характеристика.
2. Сильові константи бароко в творчості Й. С. Баха.
3. Виконавські засоби виразності в вокально-хорових творах Й. С. Баха.
4. Музична риторика в вокально-хорових творах Й. С. Баха.
5. Текст барокового твору: авторський текст і редакція.
6. Виконавський склад «бахівського» хору.
7. Роль слова, як визначальне «зерно» у добрі виконавських засобів.
8. Особливості німецької орфоєпії в вокально-хорових творах Й. С. Баха.
9. Мотети Й. С. Баха в контексті розвитку жанру.
10. Сучасні тенденції у виконанні вокально-хорових творів Й. С. Баха («Страсті», «Магніфікат», меси, кантати, мотети).

III. Історично інформоване виконавство. Виконавська практика.

1. Засади історично інформованого виконавства.
2. Генеза та розвиток історично інформованого виконавства в Європі кінця XIX – початку XXI століття.
3. Джерела з історично інформованого виконавства: огляд найважливіших публікацій.
4. Історично інформоване виконавство в Україні.
5. Алгоритм хормейстерської роботи над творами вокально-хорової музики бароко в естетиці історично інформованого виконавства.
6. Практика опрацювання вокально-хорових творів доби Бароко на засадах історично інформованого виконавства (пункти 7–10).
7. Робота над вокально-хоровими творами Клаудіо Монтеверді та Антоніо Вівальді.
8. Робота над вокально-хоровими творами Генріха Щютца, Георга Фрідріха Генделя.
9. Робота над вокально-хоровими творами Генрі Перселла.
10. Опрацювання партесних концертів Миколи Дилецького та Симеона Пекалицького.

Перелік рекомендованої літератури

1. Арнонкур Н. Мои современники: Бах, Моцарт, Монтеверди. Москва : Издательский дом «Классика – XXI», 2005. 280 с.
2. Арнонкур Н. Музыка мовою звуків. Суми : Собор, 2002. 186 с.
3. Батт Дж. Аутентичное исполнение // Музыкальный словарь Гроува. Москва : Практика, 2001. С.59.
4. Бейшлаг А. Орнаментика в музыке. Москва : Музыка, 1978. 320 с.
5. Берденников М. Й. С. Бах. Мотети. Київ : Музична Україна, 1974. 359 с.
6. Вёльфлин Г. Ренессанс и барокко: Исследование сущности и становления стиля барокко в Италии. Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2004. 288 с.
7. Герасимова-Персидская Н. От составителя // И. С. Бах и современность : сб. ст. Кив : Музична Україна, 1985. 159 с.
8. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII–XVIII ст. Київ : Музична Україна, 1978. 182 с.
9. Герасимова-Персидська Н. Концерти і мотети покаянні – проблеми пов'язання тексту і музики // Духовний світ бароко. Збірник статей. Київ : Курс, 1997. С. 12–34.
10. Герасимова-Персидская Н. Партесный концерт в истории музыкальной культуры. Москва : Музыка, 1983. 288 с.
11. Герасимова-Персидська Н. Партесні концерти XVII-XVIII ст. Київ : Музична Україна, 2006. 340 с.
12. Герасимова-Персидська Н., Гусарчук Т. Старовинна музика в культурі сьогодення і місце кафедри старовинної музики в системі НМАУ ім. П. І. Чайковського // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність : До 90-ліття Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ : Музична Україна, 2004. С. 309–312.

- 13.Даньшина Н. Специфіка виконання ренесансної вокальної музики в умовах вітчизняної хорової практики: дис. ... канд. Мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2013. 202 с.
- 14.Друскін М. Йоганн Себастьян Бах. Москва : Музыка, 1982. 383 с.
- 15.Друскін Я. Про риторичні прийоми в музиці Й. С. Баха. Київ : Муз. Україна, 1972. 112 с.
- 16.Захарова О. Риторика и западно-европейская музыка XVII – первой половины XVIII века: принципы, приемы. Москва : Музыка, 1983. 77 с.
- 17.Кванц И. И. «Опыт наставлений в игре на флейте траверсо». Санкт – Петербург : Издание фестиваля «Early Music», 2013. 392 с.
- 18.Корній Л. Історія української музики. Київ – Харків – Нью-Йорк : Видавництво М.П. Коць, 1996. 314 с.
- 19.Котляревский И. Темп и его обозначения в произведениях И. С. Баха // И. С. Бах и современность : сб. ст. / сост. Н. А. Герасимова-Персидская. Киев, 1985. С. 89–99.
- 20.Круглова Е. Традиции барочного вокального искусства и современное исполнительство: на примере сочинений Г. Ф. Генделя : дисс. ... канд. Искусствоведения : 17.00.02. Москва, 2007. 182 с.
- 21.Левковская К. Немецкий язык. Фонетика, грамматика, лексика. Изд. 2-е. Москва : Академия, 2004. 368 с.
- 22.Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики. Москва : Музыка, 1994. 320 с.
- 23.Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр. История и современность. Москва : Сов. композитор, 1990. 224 с.
- 24.Москаленко В. Г. Творчий аспект музичного стилю // Київське музикознавство: збірка статей. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, КДВМУ ім. Р. М. Глієра, 1998. Вип. 1. С. 87–93.
- 25.Моцарт Л. «Фундаментальная школа скрипичной игры». Изд. 3-е. Санкт-Петербург : «Лань», «Планета музыки», 2017. 216 с.

- 26.Найдюк О. Бароковий майстер-клас від Ольги Пасічник. URL: <https://kyivdaily.com.ua/olga-pasichnik/> (дата звернення: 02.10.2021).
- 27.Проблемы стиля и интерпретации музыки барокко : сб. тр. / сост. А. М. Меркулов. Москва : Московская консерватория Редакционно-издательский отдел, 2001. Сб. 32. 206 с.
- 28.Савон Д. Мотет «Jesu, meine Freude» Йоганна Себастьяна Баха: порівняльний аналіз редакцій нотного тексту // Науковий вісник : зб. наук. праць / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2021. С. 167–181.
- 29.Савон Д. Виконавський склад мотетів Йоганна Себастьяна Баха: гіпотези і дискусії // Науковий вісник : зб. наук. праць / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2021. С. 197–207.
- 30.Сікорська Н. Клавірна музика бароко в редакціях другої половини ХІХ ст.: становлення історично інформованого виконавства : дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2016. 287 с.
- 31.Холодова О. Перетворення традицій музичної риторики в творчості Баха (виконавський аспект) // Зарубіжна музична культура ХVІІ–ХХ ст. : темат. зб. наук. праць. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1991. С. 21–38.
- 32.Холопов Ю. Концертная форма у Баха // О музыке. Проблемы анализа. Москва : Советский композитор, 1974. С. 119–149.
- 33.Чекан О. Музичний простір партесних мотетів та його моделювання в ансамблевому виконавстві // Духовний світ бароко. Збірник статей. Київ : Курс, 1997. С.93-97.
- 34.Чижик І. Стилевое и внестилевое в механизме смены системы стиля // Науковий вісник : зб. наук. праць / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2004. Вип. 37. С. 51–59.

35. Шадрина-Лычак О. Об использовании украшений в эпоху барокко // Кийське музикознавство. Київ : КМAM ім. Р. М. Глієра, 2017. Вип. 55 С. 236–245.
36. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах. Москва : Музыка, 1965. 725 с.
37. Якимович А. Барокко и духовная культура XVII в. // Советское искусствознание. Москва : Советский художник, 1977. Вып. 2 С. 91–133.
38. Ameln K. Kritischer Bericht. Johann Sebastian Bach. Neue Ausgabe Sämtlicher Werke. Leipzig : VEB Deutscher Verlag für Musik, 1967. 211 s.
39. Bach J. S. «Entwurf einer wohlbestallten Kirchen Music» (Letter). Autograph Letter. Leipzig. 1730.
40. Buelow G. J. A History of Baroque Music. Bloomington : Indiana University Press, 2004. 701 p.
41. Bukofzer M. Music in the Baroque Era, from Monteverdi to Bach. New York : Norton and Company INC, 1947. 489 p.
42. Bullivant R. Zum Problem der Begleitung der Bachschen Motetten // Bach Jahrbuch 1966 , Herausgegeben von A. Dürr und W. Neumann. Berlin : Evangelische Verlagsanstalt, 1966. Band 52. S. 59–68.
43. Butt J. Music Education and the Art of Performance in the German Baroque. Cambridge : Cambridge University Press, 1994. 237 p.
44. Dammann R. Der Musikbegriff im deutschen Barock. Cologne : Laaber-Verlag, 1984. 523 s.
45. Dolmetsch A. The Interpretation of the Music of the Seventeenth and Eighteenth Centuries: Revealed by Contemporary Evidence. London : Novello & Co ; New York : The H. W. Gray Co, 1946. 493 p.
46. Friedrich C. J. The age of the baroque, 1610–1660. Evanston : New York, 1962. 256 p.
47. Gardiner J. E. Bach Motets // Gardiner J. E. Die Bach - Motetten p. 14-22.
URL: <https://shop.monteverdi.co.uk/wp-content/uploads/2019/03/sdg716.pdf> (access 30. 11. 2020).

48. Heuss A. V. Bach's Motetten, begleitet oder unbegleitet? // Zeitschrift der Internationalen Musikgesellschaft. Leipzig : Breitkopf & Härtel, 1904. S. 107–113.
49. Heyder B. Bachs Leipziger Motettenstil // Bach und die Stile. Bericht über das 2. Dortmunder Bach-Symposium 1998, hrsg. von Martin Geck in Verbindung mit Klaus Hofmann. Dortmund : Klangfarben-Musikverlag, 1999. S. 123–146.
50. Hill J. W. Baroque Music: Music in Western Europe, 1580–1750. New York : W.W. Norton, 2005. 525 p.
51. Hofmann K. Johann Sebastian Bach. Die Motetten. Kassel: Bärenreiter, 2003. 263 s.
52. Kehrer J. Über J.S.Bachs Motetten im allgemeinen und die Motette «Jesu meine Freude» im Besonderen // Gregoriusblatt für Kirchenmusik. Düsseldorf : L. Schwann, 1930. Bd. 54 S. 117–124.
53. Krummacher F. Bach als Maß? Über Motetten aus Bachs Schülerkreis // Jahrbuch des Staatlichen Institut für Musikforschung, Preußischer Kulturbesitz. Stuttgart, Weimer : Verlag J. B. Metzler, 1985/86. S. 180–198.
54. Marshall R. L. The Music of Johann Sebastian Bach: The Sources, the Style, the Significance. New York : Schirmer books, 1989. 375 p.
55. Melamed D. R. J. S. Bach and the German motet. New York: Cambridge University Press, 1995. 184 p.
56. Palisca V. C. Baroque Music. New Jersey : Prentice Hall, 1991. 356 p.
57. Parrott A. The Essential Bach Choir. Woodbridge : The Boydell Press, 2000. 223 p.
58. Rifkin J. Bach's Chorus: A Preliminary Report // The Musical Times. London : Musical Times Publications Ltd., 1982. Vol. 123. No. 1677 (Nov.). P. 747–754.
59. Sherman B. D. Authenticity in Musical Performance [Electronic resource] // The Encyclopaedia of Aesthetics / ed. Michael J. Kelly. New York : Oxford Univ. Press, 1998. Vol. 4.

60. Wolff Ch . Johann Sebastian Bach: The Learned Musician. New York :
W. W. Norton & Company, 2000. 599 p.
61. Wolf U. Zur Neuausgabe // Johann Sebastian Bach. Motetten / Stuttgarter
BachAusgaben; Bach-Archiv Leipzig. Stuttgart : Carus, 2002. S. III–VI.